DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
5. oktober 1988 *

I de forenede sager 260/85 og 106/86,

Tokyo Electric Company Ltd (TEC), Tokyo, Japan,

TEC Belgium SA, Bruxelles, Belgien,

TEC Elektronik GmbH, Ratingen, Forbundsrepublikken Tyskland,

TEC Europe Company Ltd, London, Det Forenede Kongerige, og

TEC France SA, Gentilly, Frankrig,

ved advokaterne J.-F. Bellis og I. van Bael, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Elvinger og Hoss, 15, côte d'Eich,

og

Tokyo Electric Company Ltd (TEC), Tokyo, Japan, ved advokaterne J.-F. Bellis og I. van Bael, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Elvinger og Hoss, 15, côte d'Eich,

sagsøgere,

støttet af

* Processprog: Engelsk.

UTAX GmbH Organisationssysteme, Hamburg, Forbundsrepublikken Tyskland, ved advokat P. Czirnich, München, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Elvinger og Hoss, 15, côte d'Eich,

intervenient,

mod

Rådet for De Europæiske Fællesskaber, ved direktør i Rådets Juridiske Tjeneste H. J. Lambers og juridisk konsulent E. H. Stein som befuldmægtigede, bistået af F. Jacobs, QC, og med valgt adresse i Luxembourg hos direktøren for Den Europæiske Investeringsbanks Direktorat for Juridiske Anliggender, J. Käser, 100, boulevard Konrad-Adenauer,

sagsøgt,

støttet af

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved sin juridiske konsulent J. Temple Lang som befuldmægtiget og med valgt adresse i Luxembourg hos G. Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

og af

Committee of European Typewriter Manufacturers (Cetma), ved advokat D. Ehle, Köln, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne E. Arendt og G. Harles, 4, avenue Marie-Thérèse,

intervenienter,

hvori der er nedlagt påstand om:

— annullation af artiklerne 1 og 2 i Rådets forordning nr. 1698/85 af 19. juni 1985 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 163, s. 1), for så vidt angår Tokyo Electric Company Ltd (sag 260/85), og

— annullation af artikel 1 i Rådets forordning nr. 113/86 af 20. januar 1986 om ændring af Rådets forordning nr. 1698/85 af 19. juni 1985 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 17, s. 1), for så vidt angår Tokyo Electric Company Ltd (sag 106/86),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, G. Bosco, dommerne J. C. Moitinho de Almeida, U. Everling, Y. Galmot og R. Joliet,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: fuldmægtig B. Pastor

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 22. september 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. marts 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 20. august 1985 (sag 260/85), har Tokyo Electric Company Ltd (herefter benævnt »TEC«), Tokyo, Japan, og dets datterselskaber i Fællesskabet, TEC Belgium SA, TEC Elektronik GmbH, TEC Europe Company Ltd og TEC France SA, i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af Rådets forordning nr. 1698/85 af 19. juni 1985 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 163, s. 1), for så vidt angår sagsøgerne.

2 TEC er et selskab, der fremstiller og sælger blandt andet elektroniske skrivemaskiner. Denne produktion er udelukkende bestemt til eksport og afsættes i Fællesskabets medlemsstater, dels gennem 100%-ejede datterselskaber, dels gennem selvstændige forhandlere. En betydelig del af TEC's eksport til Fællesskabet har endvidere haft form af »OEM (Original Equipment Manufacturers) Imports«, dvs. salg til producenter i Fællesskabet som f. eks. UTAX GmbH i Tyskland, der herefter sælger de elektroniske skrivemaskiner under eget navn. I 1984 indgav en sammen-

slutning af europæiske producenter, Committee of European Typewriter Manufacturers (herefter benævnt »Cetma«), en klage til Kommissionen over TEC og andre japanske producenter, idet Cetma gjorde gældende, at TEC solgte sine produkter i Fællesskabet til dumpingpriser.

3 Den antidumpingprocedure, som Kommissionen indledte på grundlag af Rådets forordning nr. 2176/84 af 23. juli 1984 om beskyttelse mod dumpingimport eller subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 201, s. 1), førte i første omgang til, at der blev indført en midlertidig antidumpingtold på 6,9% på importen af elektroniske skrivemaskiner fremstillet af TEC. Senere, nemlig ved forordning nr. 1698/85, som TEC og dets datterselskaber i Fællesskabet anfægter i nærværende sag, fastsatte Rådet på forslag af Kommissionen den endelige antidumpingtold til 21%.

4 Ved særskilt processkrift, indgivet den 22. august 1985, fremsatte sagsøgerne en begæring om, at der som en foreløbig forholdsregel blev truffet bestemmelse om en udsættelse af gennemførelsen af forordning nr. 1698/85, for så vidt angår sagsøgerne, indtil Domstolen har truffet afgørelse om sagen. Ved kendelse, afsagt af Domstolens præsident den 18. oktober 1985, blev denne begæring ikke taget til følge, og afgørelsen om sagens omkostninger blev udsat.

5 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 5. maj 1986 (sag 106/86), har TEC i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af Rådets forordning nr. 113/86 af 20. januar 1986 om ændring af Rådets forordning nr. 1698/85 af 19. juni 1985 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 17, s. 2), for så vidt forordningen finder anvendelse på sagsøgeren.

6 Ved kendelse af 11. marts 1987 er sagerne 260/85 og 106/86 blevet forenet under retsforhandlingerne og domsafsigelsen.

7 Kommissionen og Cetma har efter begæring fået tilladelse til at intervenere i de to sager til støtte for sagsøgtes påstande. En begæring fra UTAX GmbH om at måtte intervenere til støtte for sagsøgernes påstande er ligeledes blevet taget til følge.

8 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

9 Det bemærkes indledningsvis, at således som TEC selv har præciseret, er der i den den 5. maj 1986 indgivne stævning ikke fremsat nogen nye anbringender, idet sagsøgerens formål med den herved anlagte sag udelukkende er, at Domstolens efterprøvelse skal omfatte såvel forordning nr. 1698/85 om indførelse af den endelige antidumpingtold som forordning nr. 113/86, hvorved der skete en ændring af den i forordning nr. 1698/85 fastsatte toldsats for at rette op på en fejl, som bestod i, at man ved opgørelsen af den skade, der blev påført industrien i Fællesskabet, havde medtaget elektroniske skrivemaskiner fremstillet i Singapore, der således med urette var blevet anset som produkter fremstillet i Fællesskabet.

10 Til støtte for deres påstande har sagsøgerne (der i det følgende vil blive omtalt kollektivt som TEC) fremsat følgende fire anbringender:

— inddragelse af en for høj fortjenstmargen ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi;

— inddragelse af salgsomkostninger i den beregnede normale værdi;

— fejlagtig beregning af TEC Frances omkostninger;

— fejl ved opgørelsen af den skade, der blev påført industrien i Fællesskabet.

Inddragelse af en for høj fortjenstmargen ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi

11 I artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i forordning nr. 2176/84 fastsættes det, at når samme vare som den omhandlede ikke sælges i normal handel på eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked, eller når et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning, forstås ved den normale værdi, »den beregnede værdi, fastsat ved

sammenlægning af produktionsomkostningerne og en rimelig fortjenstmargen«. I bestemmelsen fastsættes det endvidere, at »som hovedregel og under forudsætning af, at der normalt opnås fortjeneste ved salg af varer inden for samme generelle kategori på oprindelseslandets hjemmemarked, må tillægget for fortjenesten ikke overstige denne normale fortjeneste. I andre tilfælde fastsættes tillægget på et rimeligt grundlag under anvendelse af tilgængelige oplysninger«.

12 TEC har gjort gældende, at fællesskabsinstitutionerne ikke har anvendt forordning nr. 2176/84 korrekt ved fastlæggelsen af den »rimelige fortjenstmargen«, der indgik i beregningen af den normale værdi for TEC-elektroniske skrivemaskiner.

Til støtte herfor anfører TEC:

— den fortjenstmargen, som fællesskabsinstitutionerne har lagt til grund, er for høj, således at der ikke er tale om en »rimelig fortjenstmargen« eller »rimelig fortjeneste«;

— den margen, der er blevet lagt til grund, svarer ikke til den »normalt [opnåede] fortjeneste ved salg af varer inden for samme generelle kategori på oprindelseslandets hjemmemarked«, jfr. artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i forordning nr. 2176/84, idet der herved ifølge TEC må være tale om produkter inden for kontorudstyrssektoren som helhed i Japan;

— ved den metode, som er blevet anvendt ved beregningen af fortjenstmargenen, er der sket en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet;

— anvendelsen af denne margen er udtryk for forskelsbehandling, idet et andet selskab, hvis forhold var de samme, har fået en anden behandling;

— fortjenstmargenen er blevet fastlagt på grundlag af oplysninger, der ikke lovligt har kunnet lægges til grund, idet de ikke blev meddelt de berørte parter.

13 Hvad angår det første argument, bemærkes, at artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i forordning nr. 2176/84 intet indeholder til støtte for, at den fortjenstmargen, som fællesskabsinstitutionerne har lagt til grund, ikke kan anses som en rimelig margen,

når henses til fællesskabsinstitutionernes skønsmæssige beføjelser. Det bemærkes herved, at TEC ikke har godtgjort, at den pågældende fortjenstmargen ikke blev opnået i normal handel.

14 Om det andet argument bemærkes, at det er ubestridt, at der ved udtrykket »samme vare« i artikel 2, stk. 2 og stk. 12, i forordning nr. 2176/84 skal forstås en vare med samme kendetegn. Hvad angår begrebet »varer inden for samme... kategori« i artikel 2, stk. 3, må det lægges til grund, at dette i sagen omfatter varer henhørende under kategorien elektroniske skrivemaskiner, idet kun elektroniske skrivemaskiner udgør en så ensartet og sammenfaldende varegruppe, at dette giver grundlag for pålidelige oplysninger, hvorimod begrebet »kontorudstyr« omfatter meget forskelligartede varer, i henseende til hvilke fortjenesten kan være meget forskellig alt efter varernes særlige anvendelsesformål og den særlige kundekreds, der kan være tale om. Fællesskabsinstitutionerne har derfor ikke handlet fejlagtigt ved at fastlægge den normale fortjeneste på grundlag af oplysninger om andre modeller af elektroniske skrivemaskiner, der sælges af andre japanske producenter.

15 Hvad angår TEC's tredje argument, hvorefter den af fælleskabsinstitutionerne anvendte metode fører til uforudsigelige resultater, da det er umuligt for den pågældende producent at få kendskab til sine konkurrenters fortjenstmargener, kan dette ikke lægges til grund, idet bemærkes, at det efter ordningen i henhold til forordning nr. 2176/84 ofte er nødvendigt at inddrage forhold, som den pågældende producent ikke har kendskab til, eksempelvis når der som her ikke kan tages udgangspunkt i faktiske priser, samt at en vis grad af uforudsigelighed må accepteres inden for sådanne områder.

16 Det bemærkes endvidere, at såfremt den normale værdi, for så vidt angår producenter uden afsætning på hjemmemarkedet, måtte beregnes alene på grundlag af en hypotetisk fortjeneste, ville dette indebære en risiko for en forskelsbehandling af de andre producenter, hvis fortjenstmargen for de modeller, de sælger i Japan, anvendes ved beregningen af den normale værdi for andre modeller. Det må herefter lægges til grund, at den af fællesskabsinstitutionerne anvendte fremgangsmåde, som gør det muligt i videst muligt omfang at overholde retssikkerhedsprincippet, samtidig med at ligebehandlingsprincippet ikke krænkes, er i overensstemmelse med ordningen i henhold til forordning nr. 2176/84 som helhed.

17 TEC's fjerde argument er, at den fortjenstmargen, der er blevet lagt til grund for TEC's vedkommende, er udtryk for forskelsbehandling, idet den er meget højere end den margen, der ved afgørelse 86/34 af 12. februar 1986 (EFT L 40, s. 29) blev lagt til grund, for så vidt angår selskabet Nakajima, hvis forhold — ifølge TEC — ganske svarede til, hvad der gjaldt for TEC.

18 Det bemærkes herved, at eftersom beslutningen om, at Nakajima ikke skulle være omfattet af den række af selskaber, for hvilke der gælder en endelig antidumpingtold, udspringer af afgørelse 86/34, ville en — selv dokumenteret — positiv særbehandling af Nakajima ikke kunne skabe grundlag for en annullation af forordningen om indførelse af en endelig antidumpingtold for TEC's vedkommende, idet denne forordning er blevet udstedt på grundlag af omstændigheder, der behørigt og i overensstemmelse med reglerne i forordning nr. 2176/84 er blevet fastslået under antidumpingundersøgelsen.

19 Endelig gør TEC gældende, at fællesskabsinstitutionerne savnede hjemmel til at fastlægge fortjenstmargenen på grundlag af oplysninger, som de delvis undlod at give sagsøgeren meddelelse om.

20 Det af TEC anførte kan ikke lægges til grund, da de oplysninger, som sagsøgeren angiver ikke at have fået meddelelse om, er fortrolige oplysninger, som man ikke kunne give sagsøgeren meddelelse om uden at krænke forpligtelsen til ikke at videregive oplysninger om forretningshemmeligheder.

21 TEC's anbringende om, at der er blevet inddraget en for høj fortjenstmargen, kan herefter ikke lægges til grund.

Inddragelse af salgsomkostninger i den beregnede normale værdi

22 TEC har gjort gældende, at fællesskabsinstitutionerne ikke har anvendt forordning nr. 2176/84 korrekt, idet der i produktionsomkostningerne for TEC's produkter er blevet inddraget et beløb for salgsomkostninger i et senere handelsled end ab fabrik og med tilknytning til afsætning af andre produkter end de relevante.

23 TEC anfører, at den af institutionerne anvendte fremgangsmåde er forkert, for det første fordi formålet med den beregnede værdi i virkeligheden ikke er at fastlægge en normal værdi, som denne ville have været, såfremt der havde været en afsætning på hjemmemarkedet.

24 Det bemærkes herom, at formålet med at fastlægge den normale værdi i form af en beregnet værdi efter ordningen i henhold til forordning nr. 2176/84 er at af-

gøre, hvilken salgspris der ville gælde for et produkt, såfremt dette solgtes i oprindelses- eller eksportlandet. Følgelig er det omkostningerne ved salg på hjemmemarkedet, der skal tages i betragtning.

25 TEC anfører for det andet, at fællesskabsinstitutionerne — i strid med artikel 2, stk. 9, stk. 10 og stk. 11, i forordning nr. 2176/84 — i produktionsomkostningerne har medregnet et beløb for salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger hos TEC Electronics, et datterselskab, som i Japan sælger andre produkter end elektroniske skrivemaskiner.

26 Det bemærkes herom, at TEC, således som det fremgår af sagens akter, afsætter sine produkter på hjemmemarkedet gennem et forhandlerselskab, som sagsøgeren har økonomisk kontrol over, og til hvilket sagsøgeren overdrager de opgaver, der normalt varetages af en intern salgsafdeling hos producenten.

27 Selv om TEC ikke afsætter elektroniske skrivemaskiner i Japan, og sagsøgerens eneforhandler i Japan udelukkende har til opgave at sælge andre produkter, har der som led i antidumpingundersøgelsen skullet ske en beregning af den normale værdi for elektroniske skrivemaskiner fremstillet af sagsøgeren, således som denne ville have været, såfremt disse skrivemaskiner solgtes på hjemmemarkedet.

28 Den omstændighed, at der inden for en gruppe af virksomheder bestående af selskaber, som er selvstændige juridiske personer, sker en arbejdsfordeling med hensyn til henholdsvis fremstilling og salg, er således ikke til hinder for, at der er tale om en enkelt økonomisk enhed, som på denne måde udøver en samlet erhvervsmæssig virksomhed, der i andre tilfælde udøves af en enhed, som samtidig er en enkelt juridisk person.

29 Der ville ske forskelsbehandling, såfremt de omkostninger, der nødvendigvis må indgå i salgsprisen for et produkt, når dette sælges gennem en intern salgsafdeling hos producenten, ikke længere inddrages, såfremt produktet sælges gennem et selskab, som er en selvstændig juridisk person, men som producenten har økonomisk kontrol over.

30 Hvad angår det af TEC anførte om, at den af fællesskabsinstitutionerne anvendte fremgangsmåde strider mod artikel 2, stk. 9, i forordning nr. 2176/84, hvorefter den normale værdi og eksportprisen »normalt [skal] sammenlignes i samme handelsled, fortrinsvis ab fabrik«, kan dette herefter heller ikke lægges til grund. Det er således netop ved at tage udgangspunkt i det første salg til en uafhængig køber, at der kan ske en korrekt fastlæggelse af den normale værdi »ab fabrik« i tilfælde, hvor et selskab gennemfører sin produktions- og salgsvirksomhed på den måde, som Tokyo Electric Company Ltd anvender for de produkter, som selskabet afsætter på det japanske marked.

31 Hvad angår det af TEC anførte, hvorefter salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger skal medtages på samme vis såvel ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi som ved fastlæggelsen af eksportprisen i form af en beregnet pris, bemærkes blot, at denne opfattelse klart er blevet afvist i Domstolens domme af 7. maj 1987 (240, 255, 256, 258 og 260/84, om antidumpingtold på importen af kuglelejer, Sml. s. 1809, 1861, 1899, 1923 og 1975), hvori det blev fastslået, at der gælder tre særskilte regelsæt, som hver især skal overholdes, for henholdsvis fastlæggelsen af den normale værdi, fastlæggelsen af eksportprisen og sammenligningen mellem disse to størrelser.

32 TEC gør endvidere gældende, at TEC Electronics' salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger ikke lovligt kunne anvendes ved fastlæggelsen af den beregnede værdi for elektroniske skrivemaskiner fremstillet af TEC, da disse omkostninger havde tilknytning til andre produkter end elektroniske skrivemaskiner.

33 Det bemærkes, at fællesskabsinstitutionerne i henhold til artikel 2, stk. 3, litra b), ii), hvorefter der i den beregnede normale værdi skal indgå en »rimelig margen« til dækning af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, har en skønsmæssig beføjelse ved ansættelsen af det pågældende beløb. Såfremt man anlagde den fortolkning, at beløbet for salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger ikke kan fastsættes på grundlag af omkostningerne hos et tilknyttet selskab, der sælger andre produkter end elektroniske skrivemaskiner, ville fællesskabsinstitutionerne ikke råde over nogen angivelser om størrelsen af disse omkostninger. TEC har ikke godtgjort, at der foreligger noget til støtte for at antage, at de med salg af andre elektroniske produkter forbundne salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger ikke kan udgøre et rimeligt grundlag for fastsættelsen af de salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, der er forbundet med salg af elektroniske skrivemaskiner.

34 Der kan heller ikke gives TEC medhold i det anførte om, at da alle beregningerne i henhold til artikel 2, stk. 11, skal baseres på tilgængelige regnskabsmæssige oplysninger, almindeligvis og om nødvendigt fordelt proportionalt med omsætningen for hver vare og hvert marked, der tages i betragtning, må salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger ansættes til nul, for så vidt angår elektroniske skrivemaskiner, der ikke sælges på hjemmemarkedet. I så fald ville artikel 2, stk. 3, litra b), ii), der netop finder anvendelse i tilfælde, hvor der ikke afsættes tilstrækkeligt store mængder på hjemmemarkedet, fuldstændigt miste sin betydning.

35 Anbringendet vedrørende inddragelsen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi kan herefter ikke lægges til grund.

Fejlagtig beregning af TEC Frances omkostninger

36 TEC har gjort gældende, at eksportpriserne er blevet fejlagtigt fastlagt. Det anføres herved, at datterselskabet TEC Frances salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger med urette blev forhøjet i form af en inddragelse af lønninger til personale, som ikke var beskæftiget med salg af elektroniske skrivemaskiner, og at disse omkostninger dernæst uretmæssigt blev lagt til grund, for så vidt angår datterselskaberne i Forbundsrepublikken Tyskland og Det Forenede Kongerige.

37 Hvad angår det af TEC anførte, hvorefter det var med urette, at fællesskabsinstitutionerne lagde de for TEC France angiveligt fejlagtigt fastlagte salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger til grund, for så vidt angår det britiske og det tyske datterselskab, bemærkes, at sagsøgeren selv foreslog fællesskabsinstitutionerne, at der skulle tages udgangspunkt i TEC Frances salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, idet disse måtte antages også at være repræsentative for omkostningerne hos de andre datterselskaber i Fællesskabet, hvis størrelse ikke var blevet nærmere undersøgt. Det kan på denne baggrund ikke bebrejdes fællesskabsinstitutionerne, at de fulgte sagsøgerens forslag, uanset at det senere viste sig, at TEC Frances salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger var højere, end sagsøgeren havde ment.

38 TEC har som nævnt endvidere gjort gældende, at fællesskabsinstitutionerne i TEC Frances omkostninger også medregnede lønninger til personale, der aldrig havde været beskæftiget med salg af elektroniske skrivemaskiner, og at denne fejl medførte en uretmæssig forhøjelse af størrelsen af de salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, der blev lagt til grund for datterselskaberne i Fællesskabet.

39 Det bemærkes herom, at selv om oplysningerne fra TEC — hvorefter TEC Frances salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger med tilknytning til afsætningen af elektroniske skrivemaskiner ikke svarede til 27,7%, men til 16,97%, af omsætningen af elektroniske skrivemaskiner og dermed var lavere end den andel på 10,73%, som Kommissionen lagde til grund — måtte antages at være korrekte, ville dette ikke kunne få nogen betydning for fastsættelsen af størrelsen af den endelige antidumpingtold.

40 Det må nemlig herved fremhæves, at fællesskabsinstitutionerne for TEC's vedkommende havde fastlagt en dumpingmargen på 48,1% mod en skade på 21% af cifprisen, og at de fandt, at der burde fastsættes en sats for antidumpingtolden svarende til den laveste af disse to størrelser, idet dette var tilstrækkeligt til at opveje skaden.

41 Det fremgår herved af sagen, at eksportprisen blev fastlagt ved i salgsprisen for elektroniske skrivemaskiner i Frankrig at fratrække et beløb for fortjeneste på 5% og i alt 27,7% for salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, således at eksportprisen svarer til 67,3% af TEC Frances salgspris. Selv hvis eksportprisen var blevet forhøjet med et beløb svarende til 10,73% af salgsprisen — i overensstemmelse med det af TEC anførte, hvorefter salgs- og administrationsomkostningerne og andre generalomkostninger burde have været fastsat til 16,97% — ville dumpingmargenen fortsat være højere end 21%. Der er derfor intet grundlag for at ændre den sats for antidumpingtolden, som blev fastsat i forordning nr. 1698/85.

42 Anbringendet kan herefter ikke lægges til grund.

Fejl ved opgørelsen af den skade, der blev påført industrien i Fællesskabet

43 TEC har i første række gjort gældende, at det savnede grundlag at indføre antidumpingtold på elektroniske skrivemaskiner henhørende under Nimexe-nummer 84.51-14, idet de japanske producenters markedsandel for disse skrivemaskiners vedkommende var faldet i den af undersøgelsen omfattede periode, ligesom virksomhederne i Fællesskabet i øvrigt selv importerede disse maskiner.

44 Det første af disse argumenter hviler på den opfattelse, at den skade, der blev påført industrien i Fællesskabet, burde have været opgjort særskilt, for så vidt angår henholdsvis elektroniske skrivemaskiner henhørende under Nimexe-nummer 84.51-14, som TEC betegner som »kompakte« modeller, og elektroniske skrivemaskiner henhørende under andre Nimexe-numre, som TEC betegner som »professionelle« modeller. Argumentet forudsætter, at der består to selvstændige markeder.

45 Det fremgår af sagen, at for så vidt der faktisk måtte have bestået en sondring mellem »kompakte« elektroniske skrivemaskiner og »professionelle« elektroniske skrivemaskiner, var denne allerede bortfaldet på tidspunktet for antidumpingundersøgelsen som følge af udviklingen i retning af elektroniske skrivemaskiner, som i vidt omfang kan opfylde de samme brugerbehov. Fællesskabsinstitutionerne har derfor ikke handlet i vildfarelse ved ikke at lægge den opfattelse til grund, at der bestod særskilte markeder, en opfattelse, som de ikke på noget tidspunkt havde tilsluttet sig.

46 TEC's andet argument tager udgangspunkt i den opfattelse, at de producenter i Fællesskabet, som havde importeret visse modeller af elektroniske skrivemaskiner fra Japan og solgt disse under eget navn, ikke burde have været medregnet til de selskaber, som blev påført skade som følge af importen fra Japan.

47 Det bemærkes herom, at det fremgår af det af fællesskabsinstitutionerne anførte, som TEC ikke i tilstrækkeligt omfang har bestridt rigtigheden af, at det kun var få modeller, alle af lavere kvalitet, som blev importeret af producenter i Fællesskabet, og kun for at afhjælpe mangler, som dengang bestod i deres produktsortiment, og at denne import altid havde et forholdsvis ringe samlet omfang. Under disse omstændigheder må det antages, at den import, som producenter i Fællesskabet gennemførte, ikke bidrog til den skade, der blev påført industrien i Fællesskabet, hvorfor det savner grundlag ikke at inddrage disse producenter ved undersøgelsen af skadens omfang.

48 TEC gør endvidere gældende, at opgørelsen af skadens omfang er behæftet med fejl, idet graden af underbydning ikke i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, litra b), i forordning nr. 2176/84 blev fastlagt på grundlag af en sammenligning mellem importpriserne og priserne for samme varer i Fællesskabet, men på grundlag af en sammenligning mellem henholdsvis importpriserne og »målpriserne«, dvs. priser beregnet på kunstig og teoretisk måde.

49 Ved bedømmelsen af dette argument må det tages i betragtning, at fællesskabsinstitutionerne først kunne begynde undersøgelsen af skadens omfang efter indgivelsen af klagen fra producenterne i Fællesskabet den 15. februar 1984, selv om industrien i Fællesskabet, således som det fremgår af sagen, allerede i nogen tid havde været udsat for virkningerne af den import fra Japan, som senere blev genstand for antidumpingproceduren. De i 1984 anvendte priser for produkter fremstillet i Fællesskabet kunne derfor ikke længere lægges til grund ved opgørelsen af skadens omfang efter artikel 4, idet de allerede gennem nogen tid havde været faldende, fordi det var nødvendigt at modstå det stadigt stigende pres fra importen fra Japan.

50 Under disse omstændigheder var den eneste fremgangsmåde, som ikke ville indebære, at sammenligningen i henhold til artikel 4, stk. 2, litra b), i forordning nr. 2176/84 blev uden betydning, at der blev fastlagt en beregnet pris inden for Fællesskabet, således som denne ville have været, såfremt prisniveauet ikke gennem en lang periode var faldet som følge af importen fra Japan.

51 TEC har ud over det allerede anførte gjort gældende, at omfanget af den forskel i nedadgående retning, der var med hensyn til de priser, som de japanske produkter blev udbudt til i forhold til priserne for produkter fremstillet i Fællesskabet, blev fejlagtigt fastlagt af Kommissionen, idet visse TEC-modeller blev sammenlignet, enten med modeller, som ikke blev fremstillet i Fællesskabet i undersøgelsesperioden, eller med modeller, som blev fremstillet i Fællesskabet, men til højere omkostninger end dem, der senere blev anset for sammenlignelige med TEC-modellerne.

52 Der kan ikke gives TEC medhold heri. Der er nemlig blevet rettet op på de fejl, som TEC henviser til, ved den sammenligning, der blev foretaget med henblik på fastsættelsen af den endelige antidumpingtold, og som sagsøgeren ikke anfægtede.

53 Følgelig kan det fjerde anbringende heller ikke lægges til grund.

54 Sagsøgte vil herefter i det hele være at frifinde.

Sagsomkostningerne

55 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at betale sagens omkostninger, såfremt der er nedlagt påstand herom. Sagsøgerne har tabt sagerne og bør derfor dømmes til, in solidum for så vidt angår sag 260/85, at betale deres egne omkostninger samt sagsøgtes og intervenienternes, idet der er nedlagt påstand herom, herunder omkostningerne i forbindelse med behandlingen af begæringen om foreløbige forholdsregler. Selskabet UTAX, der har interveneret til støtte for sagsøgernes påstande, bør bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Sagsøgte frifindes.**

2) **Sagsøgerne betaler, in solidum for så vidt angår sag 260/85, sagsøgtes omkostninger samt intervenienternes i overensstemmelse med påstandene herom, herunder omkostningerne i forbindelse med behandlingen af begæringen om foreløbige forholdsregler. UTAX bærer sine egne omkostninger.**

Bosco Moitinho de Almeida

Everling Galmot Joliet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. oktober 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

G. Bosco
Formand for Femte Afdeling